

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

25. De divina misericordia in peccatores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

nex, dicens: Sobrius esto mente & ora. A
 Et completa tertia hebdomada venit ite-
 rum senex, & interrogavit eum dicens:
 Aliquidne plus vidisti? Et respondens il-
 le dixit: Vidi columbam, quæ venit, &
 stetit super caput meum, & extendi ma-
 num meam, ut tenerem eam, illa autem
 surgens intravit in os meum. Et gratias
 agens Deo senex dixit Fratri: Ecce susce-
 pit Deus penitentiam tuam: de cætero
 attende tibi metipsum, & esto sollicitus. Et
 respondens Frater dixit: Ecce amodò tecum
 ero, donec moriar.

Arnol. tract. de
 sept. verb. Do-
 mini,

Verè, verè Arnold^o tractatu de septem
 verbis Domini in Cruce: Non arctatur,
 inquit, non arctatur numero, non claudi-
 tur sine, nullas omninò habet metas di-
 vina clementia: sit, qui invocet; erit,
 qui exaudiat: sit, qui pœniteat; non de-
 erit, qui indulgeat.

1. Joan. 6.
 Job 22.

¶ Peccata præterita non debent adi-
 mere confidentiam, sed præsentia, & vo-
 lita: hæc, hæc si conscientiam remor-
 deant, confidere non permittent.

Septuag.

*Si cor nostrum non reprehendit nos, fidu-
 ciam habemus.*

Genes. 4.
 Hebr.

*Si longè facies iniquitatem à tabernaculo
 tuo, elevabis ad eum faciem tuam, rogabis eum,
 & exaudiet te. Sept. Fiducialiter ages coram
 Domino, inspiciens calum hilariter.*

*Quare concidit facies tua? Nonne si benè
 egeris, recipies? Hebr. Nonne si benè egeris,
 elevabis? vultum, scilicet, per fiduciam.*

S. Isid. Non potest habere fiduciam,
 quem peccandi recordatio delectat.

De divinâ misericordiâ in pecca-
 tores.

PVNCTVM XXV.

Fiduciam so-
 vet considera-
 tio misericor-
 dia Dei.

Matth. 18.

Luc. 17.

Est præterea motivum fiducia, confi-
 deratio divinæ misericordie in pecca-
 tores. Hæc nullis clauditur terminis.
*Quoties peccabit in me frater meus, & dimit-
 tam eum? Quærit Petrus communi nomine,
 usq; septies? Hucusque restrictio huma-
 ni cordis. Sed audi latitudinem cor-
 dis Dei: Non dico tibi septies, sed usq; septuag.*

gies septies; numerus finitus pro infinito.
 Quo audito, accedant discipuli ad Do-
 minum: Domine, adauge nobis fidem; q. di-
 cant: Hæc fides, quam habemus, ad id superat,
 credendum non sufficit. O divinam mi-
 sericordiam!

Misericordia
 Dei pene fides

Miserere mei, Deus secundum magnam mi-
 sericordiam tuam. Tuam dicit, non huma-
 nam. Væ nobis, si secundum humanam
 indulgeret.

Psal. 50.
 Misericordia
 divina, & hu-
 mana ingens
 discrimen.
 2. Reg. 12.

Se ipsum nesciens dignum morte judi-
 cavit David: Filius mortis est vir, qui fecit
 hoc; cum Deus dixerit: Non morieris.
 Ulterius scilicet non pertransit humana
 misericordia. Secundum tuam ergo, non
 secundum humanam, misere: e. mei, Deo.

*Vidimus eum virum dolorum, & scien-
 tem infirmitatem. Sept. Homo in plaga sci-
 ens ferre iniquitatem. Omne debitum (de-
 cem millium talentorum) dimisit tibi, quo-
 niam (duobus verbis) rogasti me. O quam
 facilis debitorum remissio apud Deum!*

Isa 53.
 Septuag.
 Matth. 8.

Non sic apud homines, &c. Et expende,
 non fortuitò, sed mysterio oblarum do-
 mino hujusmodi tantorum millium de-
 bitorem: Et cum cepisset rationem ponere,
 oblarus est ei annus, qui debebat ei decem millia
 talenta. Quærit Eusebius: Quare cum
 hoc prius dominus rationem ponere vol-
 luit? Et respondit: Ut hujus exemplo
 cæteri intelligerent, quantum spem habe-
 re potuissent. Omnes enim numeri in
 hoc numero continentur: Cum enim us-
 que ad decem numeramus, nisi iterum ab
 uno incipiamus, nihil habemus, quod di-
 camus. Hoc igitur debito majus debitum
 non est. Et tamen tam facile, tam citò
 dimisit.

Euseb.
 Emis. Dom.
 12. post Penit.
 608.

Matth. 27. Hodie mecum eris in Paradi-
 so. Ad latronem, & usque ad mortem la-
 tronem? Deperditio huic lat erat dixisse:
 Mecum eris in Paradiso: sed hodie, hodie, ne
 dilatione gratia diminueretur, inquit
 Ambr. quod enim futurum premitit,
 unius diei spatio non patitur protelari,
 mox eum in regni, & talis regni possessio-
 nem immitit. Si dixisset: Mecum eris
 in Paradiso quidem, sed non nisi exantlati-
 ante decenniis, aut longioris adhuc tem-
 poris iustis Purgatorii laboribus, etiam
 tunc omnia ejus merita excessisset & vota,
 etiam

Matth. 27.
 Christi in te-
 num Latro-
 nem prolixius.

Ambros.

etiam tunc vox Domini fuisset in magnificantiâ: Sed cum nihil distulerit, dixeritq; Hodie, exclamare licet, ô admirabile gratiæ Christi paradoxum! ô inauditum, & præter ipsius etiam latronis opinionem hodie! *Hodie mecum eris in Paradiso.*

Chryf. Quid fuit latrone miserius? Sed repente evasit omnium beatissimus: nam ut erat supplicio damnatus, & ad mortem ducebatur, omnes eum accusabant, totum tempus erat consumptum, & vita transacta fuerat inter scelera, sed quoniam exiguo tempore Christum, ut oportuit, timuit, beatus factus est.

Exaltabitur parcens vobis. Nota, exaltabitur, nimirum ex condonatione, ac remissione peccatorum se quasi majorem ostendet.

Commendat autem charitatem suam Deus, quoniam, cum adhuc peccatores essemus, &c. Græc. notam, nobilem, illustrem facit charitatem suam Deus.

Propitiaberis peccato meo, multum est enim. Quæ ratio hæc? Optima cum Deo, qui magnæ miseræ occurrit magnâ misericordiâ. Hinc ille in personâ peccatoris: *Peccavi nimis in vita mea, quid faciam, miser? ubi fugiam, nisi ad te, Deus meus? Peccasti, & vis ad Deum confugere? Adam fugit, tu confugis? Sic qui nunc magis quam antea pius, & misericordem se se ostendit, quia jam non Deus ultionum, sed Pater misericordiarum.*

Miseros facit homines peccatum. Hebr. *Pietas populorum peccatum, hoc est, peccatum miseros facit, verum est: sed hæc miseria Deipietatem, ac misericordiam provocat.*

Meministi in quantâ promptitudine, ac facilitate ignovit adulteræ? *Hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. Inclinauit se, & digito scribebat in terrâ.* Quid, quæso, sibi voluit eâ inclinatione, illisq; characteribus in pulvere? Significare voluit suam misericordiam. O quam jam non amplius stylo ferreo in ungue adamantino, ut olim peccatum Iudæ! ô quam jam non amplius in marmore, sed in pulvere debilibiter, & venialiter peccata scribit? Nunc indulgentiarum DEUS pœnas

in pulvere, præmia verò scribit in marmore.

Inclinavit se etiam, ne adultera sic pudore, ac confusione suffunderetur, ut desperaret, sed ipse oculos in terrâ deflexit (memor, quòd pulvis sumus) ut illa in cælum erigeret, & spem conciperet, q. diceret: Vide tua peccata in pulvere, suspirium ea dispergit, lachryma delet. D. Hieron. ait, Dominum in eo pulvere scripsisse peccata eorum, qui eam accusaverant, ut & ipsi sua facinora debilibilia intelligerent, si & ipsi ea delere, & super ea dolere voluissent. Etiam vestra peccata, ô Scribæ & Pharisei, videtis in pulvere, ad quid pœnam vultis exigere alieni delicti? Melius est, ut vestrorum vos pœniteat delictorum: Ecce faciem avertito etiam à peccatis vestris. Ite dolentes. Idque factum esse, D. Ambr. author est.

Et cœperunt, inquit, sua magis peccata desicere, qui alieni criminis venerant accusatores. Id, quod innuere videtur Evangelista, dum ait: *Audientes autem hæc, unus post unum exibant, q. diceret, dimisso capite, atque contriti. Dein conversus ad mulierem trepidantem: Vbi sunt, inquit, qui te accusabant? Nemo te condemnavit? Nemo, Domine. Nec ego, inquit, te condemnabo. Vade, jam amplius noli peccare.* q. diceret: Licet sis morti obnoxia ob tantum scelus, contra quod leges omnes cæli, terraque proclamant, licet peccaveris peccatum gravissimum, gravius homicidio, &c. attramen juvet te mea major misericordia, sufficiat tibi tuus iste internus peccati dolor. Vade, ne amplius solum peccare velis. O clementiam! ô charitatem!

Nec solum peccata scribit in pulvere, peccata Deus sed ad majorem fiduciam, ipse met delet, oculis clausis & clausis oculis peccata delet. David: *delet.*

Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. Quid? Vis, ut tua clausis oculis peccata deleat? Nec vis, ut prius ea videat, numeret, ac perpendat? Quisnam œconomus, quis mercator, aut villicus clausis oculis scripturas rationis delet? Quæ petitio hæc? In mundo impertinens, honestissima cum Deo. *Omnes, omnes iniquitates meas clausis oculis dele.*

N 3 Quid

Chryf. in
Psal. 127.

Psal. 30.

Rom. 5.
Græc.

Psal. 124.

In resp. De
funct.

Prover. 14.
Hebr.

Ioan. 8.

Christus cur
in terrâ scripsit

Item. 17.

Magdalena
cur retro accessit.

Luc. 7.
D. Ambr. de
pen.

Gen. 3.

S. Petro pastori
cur tradita
claves calorum.

Petrus non ante
accipit cla-
ves, quam
amorem pro-
fessus.
Ioan. 21.

Act. 10.

Quid sibi aliud voluit magna illa peccatrix, dum accessit retrò? Hoc nimirum, ut de more sua illi scelera clausis oculis deleret.

Adeo pronus est Deus ad remittenda peccata, ut cum Novatiani penitentiam negarent, contra eos dicat Ambr. Hi Divinitatis naturam, & Dei bonitatem omnino ignoraverunt: Et si in alteram partem esset declinandum, potius dicere debuissent, omnia Deum ignoscere, etiam sine penitentia, quam negare penitentes à Deo admitti.

Quod si vultis videre, quam facile remittat peccata, ad mentem revocate, cuiusnam huiusmodi concesserit facultatem: Tu es pastor ovium, Princeps Apostolorum, tibi tradita sunt claves regni calorum. Quid? claves regni calorum in manu pastoris? Ut pro arbitrio pastoris, & claudantur, & aperiantur caeli! Ad januam Paradisi terreftris collocavit Dominus Cherubim, & flammeum gladium, atque versatilem, ne quis ingredi auderet: Et claves januae caeli sunt commissae, creditaque pastori, ut quisvis facillimè possit ingredi?

Ideo D. Petro, ut pastori traditae sunt claves regni calorum, ut sese illius pastoris successorem intelligeret, qui ex ovium suarum amore pro illis mori dignatus est, qui que pro una quaerenda nonaginta novem in deserto dimisit. Huic, simili debebantur claves calorum. Unde Petro non prius Christus Dominus concessit, quas promiserat, claves, quam per amorem proximi sibi eam similem vidit. Petre, amas me? Tu scis, Domine, quia amo te, pascere agnos meos. Petre, amas me? Tu scis, Domine, &c. pascere iterum pra amore dico agnos meos. Simeon Ioannis, diligis me plus his? Contristatus, &c. Tu scis, Domine. Pascere oves meas, accipe claves. Quando erat pra zelo sic rigidus, ut vix septies peccatui crederet esse parcendum, non erat aptus elixibus. Non solum septies, sed septuagies septies, hoc est, infinitis vicibus iuxta infinitam meam misericordiam, terminum tu ne ponas meae misericordiae, quae non habet terminum.

Sic alias cum Petro ostensum esset in mentis excessu Calum apertum, & descen-

dens vas quoddam, velut linteum magnum, in quo erant omnia quadrupedia, & serpentina terra, hoc est, omnium generum peccata, dictumque esset ei: Surge, Petre, occide, & manduca; illeque facere recussisset, mox vocem audivit: Manduca, manduca, quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris. Cumque id factum esse per ter, non manducante Petro, sed adhuc haesitante, statim receptum est vas in calum; ac si Petro diceretur: Tibi peccatorum crimina mastrandi, ipsosque peccatores Ecclesiae incorporandi officium demandatur, quod dum nimis rigidus facere haesitas, & quasi horres, eni misericors Deus linteum in caelum dum recipit, ipsos peccatores suscipiendos, ac in caelum, neque solum in Ecclesia inferendos, deletis criminibus, declarat.

Etiamsi mille repetas mihi exemplum Eliae, Phinees, & aliorum (inquit S. Dionys. Arcop. epist. ad Demophilum, ubi Carpi visionem habet) non est hic spiritus Dei, nec sensus Christi, peccatori scilicet indignari, illique non parcere. Calamum quassatum non confringere, linum fumigans non extinguere, sed fovere, sed expectare, ut lumen gratiae reaccendatur, est sensus Christi. Obviam ire, currere, super collum filii peccatoris procumbere, exosculari eum, est spiritus Dei, est sensus Christi.

Comprehensus sum à Christo Iesu. Quid, à Apostole fugiebas? O quibus passibus! Sed comprehensus sum: hoc est, me fugientem, Tartareumque petentem barathrum. Christus insequutus est, & comprehendit. Sic Chrylостomus.

Filio, qui dissipaverat substantiam suam cum meretricibus, filio mille titulis huius nominis indignissimo, talia pater, talia. Sed, qui fieri potest, ut sic benignè suscipiatur à patre? Quisnam pro eo intercessit: Fuitne aliquis Iob pro Absalom? Apud hunc patrem, inquit Chrysol. non intercedit extraneus, intus est in patris peccatore ipse, qui intervenit, & exorat, affectus. Cum adhuc esset longè, vidit eum pater suus, & misericordiam motus accurrens, cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Majestas illa incomprehensibilis, & iramensura cecidit: illa divina labia figuntur ori

Dionys. Arcop.
epist. ad Demoph.
Spiritus Dei
alius atq; Elia
& Phinees.

Philip. 3.

Chryf.
Luc. 15.

Chryf. serm. de
duobus filiis.

eri alioquinabilis. *Vidit eum pater suus, A*
 et si ipse non videret patrem suum. O amo-
 rem! O charitatem! *Citò, citò proferte sto-*
lam primam, ornamenta, gratiam, virtu-
tes, dona: adducite vitulum mea Divini-
tate saginatum: occidite Filium meum
 pro hoc filio. Quid est hoc, æterne Pater?
 Quodnam hoc gaudium in cælis? Indig-
 natu natu major, quod talia huic per-
 dito exhibeantur. *Epulari, & gaudere oport-*
ebat ex necessitate, ut sic dicam, amoris, B
 quia hic mortuus erat, & revixit, perierat,
 velut ovis erratica, & inventus est. Hic
 est spiritus Dei; tam læto animo excipere
 peccatorem, ut totum præ gaudio exulset
 cælum, ut jubilet terra, ut in stuporem
 vertantur quicunque majori in via DEI
 sunt præditi lumine, per natu majorem
 signati.

O quam citò obtinet veniam, qui ro-
 gat! Psalmo 50. titulus est: *In finem Psal-*
mus David. Chald. *Ad laudandum hy-*
mnus David. Hier. *Victori ps. David.* Sym-
 mac. *Triumphus ipsi David.* Quid! Tam
 citò victoriam canis? triumphum, sic
 dixerim, jactas? Sic, quia Deus citissimè
 parcit; undè ubi dixerò: *Miserere mei,*
Deus; jam veniam obtinui, jam jam de-
 peccatis triumphum retuli. Hinc Au-
 gust. ad illud, *Peccavi, & Dominus quoq;*
transiit peccatum tuum. Tantum, ait,
 tres syllabæ valent, &c. Et alibi: Tres
 syllabæ sunt, sed in his syllabis flamma
 sacrificii coram Domino ascendit in cæ-
 lum: Quod etiam perpendit Chryso-
 st. dicens: Unum verbum uno in momen-
 to prolatum verè pureque universam
 contulit pœnitenti salutem.

Sed adhuc restant addenda: *Ego quasi*
nutritus Ephraim, portabam eos in brachiis
meis Hebr. Pedetentim ambulans cum E-
phraim; quasi illius ineptis, ac vœniis
puer libus compatiens, nec omnia simul
exigens, sed pedetentim. Sept. Ego collig-
avi Ephraim. Ubi Hieron. Ego clemen-
tissimus Dominus ligabam pedes Ephra-
im, ne a me longius fugerent (hoc enim
significat, ligabam,) & quasi repugnantes
vinculis meæ dilectionis astrinxit.

Adhuc ampliùs: *Et sponsabo te mihi in*
sempiternum, & sponsabo te mihi in judicio, &

justitia, & in misericordia, & miserationibus.
 Ubi idem Hieron. O quanta (exclamat) *D. Hier. ib.*
 clementia Dei! Meretrix, quæ cum mul-
 tis amoribus fornicata est, & ob crimen
 bestius tradita, postquàm revertitur, ne-
 quaquàm reconciliari dicitur, sed de-
 sponsari: Hinc persimili animæ deper-
 dita, quæ tota erat in sanguine suo, di-
 ctum est: *Vivis, hoc est, juxta Hier. pœni-*
tentiam age, & unxite oleo (misericordiæ)
vestiri te discoloribus (virtutibus, & gra-
tias.) & calcævi te hyacintho (spe scilicet
 cæli: (Ut per Ieremiam clamat! *Reverte-*
re, avertitrix Israël, dicit Dominus, & non
avertam faciem meam à vobis, quia sanatus
 Sept. *Quia misericors sum ego, & non irascar*
 in perbetuum.

Tertull. ad illud, *Pœnitentiã ago, si &c.*
 Inauditū, ait, misericordiæ genus! Sum-
 mo cum jure veniam negare posse, & uò
 solum non negare, sed rogare, sed minari,
 nisi ad eum revertamur. Tam pater ne-
 mo, tam pius nemo.

Quin ed pervenit hæc Dei benignitas,
 ac misericordia in peccatores, ut eum *Soph. 3.*
 oblivisci faciat peccatorum, ac si ea non
 perpetrassent: *Noli timere, Sion, Dominus*
Deus tuus gaudebit super te in latitia, silebit in
dilectione suã: q. d. de peccatis transactis
 perpetuum inducet silentium, ac si nun-
 quàm peccasses: *Silebit in dilectione sua.*
 Sept. *Innovabit te charitate sua; id est, quasi*
 si alia cesses, novaque nupta, te accipiet.
 O benignitatem!

O quam longè ab hac clementiã spiri-
 tus rigidiores! *Vis, imus, & colligimus ea?*
 & ait: *Non, sed date spatium, si fortè lo-*
 llium fiat triticum, quod enim non fit in
 gratia, non, non.

Sic Chryf. ad illa verba: *Et aliud cecidit*
supra petram; ab insipientia vindicans se-
 minantem: possibile enim est, inquit, ut
 lapis in terram fertilem convertatur:
 non, non, sed expectate.

Vis, dicamus, ut descendat ignis, &c. Nesci-
ris, cujus spiritus estis. Filius hominis non ve-
 nit, &c.

In Apoc. apparuit vestitus podere, de-
 nud, si opus esset, seipsum sacrificatu-
 rus:

3. Reg. Elias spiritum habens rigidio-
 rem,

Psal. 50.
Chald.
Hier.
Symmac.

D. Aug. l. 50.
hom. hom.
3. & hom. 4.
Chryf. hom. 5.
de poem.

Osee 11.
Hebr.

Septuag.
Hieron.

Osee 12.

D. Hier. ib.

Ezech. 17.

Ierem. 3.

Septuag.

Apoc. 2.

Soph. 3.

Septuag.

Mat. 3.

Matth. 13.

Chryf. hom. 4.
in Matth.

Luc. 9.

Apoc. 1.

3. Reg. 17.
rem,

Chryſtoſtom. 1.
de Elia.

rem, peccatoresque ob zeli nimietatem A
ferre non valens, translatus est. Hic, vel-
uti ex Regum historia recenset Chryſt. ut
vidit Iudæorum gentem, contempta Dei
misericordia, perpetuè in deliciis vivere,
idolorum cultui deditam, & à Deo qui-
dem impietatem tolerari, ipsos autè lon-
ganimitate ita ad majorem vitæ impo-
nitentiam abuti, volens eos punitum iri,
cogitabat quidnam adversus eos divinæ
bonitati opponeret, quæ parvis lacrymis
statim moveretur, ut iram deponat. Dic-
bat itaque: Bonus erga illos Deus est,
paucisque eorum flebitur lacrymis: Ve-
rùm bonitas illa populo malè cedit: lon-
ganimitate enim abutentes perditè vi-
vunt, & Deus ipse contemnitur. *Vivit*
Dominus, inquit, & non erunt per annos illos
ros, & pluvia. Deinde cum Deus ei re-
sponderet: Quid ergo, si pœnitentes illi
mihi blandientur? Si lacrymas afferen-
tes spectem? Si à deliciis resipiscentes
videam? Statim ne dare debeo pluviam?
Minimè, inquit. *Vivit Dominus, nisi per*
os meum non erunt tribus annis ros, & pluvia,
nisi per sermones oris mei. Non, quando tibi
videbitur, pœnæ finem facies. Tibi enim
pro clementia tua semper videbitur mi-
sericorditer agendum. Sed tunc, quando
ego pro his oravero, & judicavero, quod
dignam animæ suæ curam gerant, probe-
que resipiscant.

Igitur prophetica sententiam reve-
ritus est, & honorem juramento illi de-
dit. Rem tamen moderatus Dominus
sic est, ut Prophetam si nul revereri vide-
retur, & populi, quem fame paniebat, mi-
sereretur. Omnes, inquit, peccatores, ô
Propheta, misericordiæ meæ chirogra-
phum habent. Ne mendacij apud illos
me argui feceris. Audi autem & ipse
chirographi vocem: *Nolo mortem peccato-*
ris, sed ut convertatur, & vivat. Proficisce-
re, inquit, & compare coram Achab. Re-
conciliari eis volo, sed absque te non re-
conciliabor, tu gratiam illis præbe, qui
nunc castigantur. Ego clam apud te pro
illis intercedo: Tu autem manifestus
amicitiæ testatrix sis author. *Vade, & com-*
pare apud Achab, & dabo pluviam super ter-
ram. Tu concilia, tu significas, tu pluviam

Exech. 18.
3. Reg. 18.

concessam pronuncia, ego autem tuis
sententiis subscribam. Currit igitur vo-
lens, & nolen, & imbres futuros prædi-
cat. Verum impietatem eorum adhuc
videns iterum tristem quandam in eos
meditabatur sententiam. Et quid tuac
ad ea Deus? Videns pertinacem Eliæ ani-
mum adhuc à misericordia abhorrentem,
à peccatoribus ipsum segregat. Ego, dicit,
scio zelum tuum, gratia est mihi anima
tua: Verùm interim & peccatoribus mi-
sericors sum, cum supra modum puniun-
tur. Tu verò valdè severus es pietatis
exquisitor: unde quia peccatores ob ze-
li nimietatem ferre non vales, ascende
quasi in cælum; ego autem in terra per-
egrinus ero. Nam si diu tibi manendum
in terris, propediem humanum genus,
quod à te continuo plebitur, abolebitur.
Transi in cælum, ô Elia non potest coha-
bitare ignis calamo. Impecebiles con-
tuberniones posthac habiturus es. Inter
Angelorum choros habitare te faciam:
Ego autem cum peccatoribus peregrina-
bor, qui in humeris ovem erraticam ba-
julare possum.

¶ Ea propter non dedit claves Ange-
lis, sed hominibus, ut & ipsi infirmitate
circundati compaterebantur. Osi purissi-
mis illis Spiritibus confiteri sordes no-
stras deberemus, quantus esset timor,
quanta confusio! &c. Quàm verò ex
hujus institutione Sacramenti misericor-
diter nobiscum actum est? Olim non re-
mittebatur peccatum, nisi per solum actum
veræ, & perfectæ contritionis. Si tantil-
lum signo, & gradui, quem debet habere
contritio, defuisset, non remittebatur
peccatum. Quàm verò difficile est actum ve-
ræ contritionis elicere? Quid est contritio?
Est perfectissimè dolor offensæ Dei, qua-
tenus offensæ Dei est, hoc est, Dei per se
infinitè amabilis: dolor, inquam, nascens
ex illo perfectissimo charitatis amore sui,
non ex timore pœnarum, &c. En quàm
difficile hunc contritionis actum eli-
cere!

Contritio fuit illa David: *Miserere mei,*
Deus. Tibi soli peccavi. Lavabo per singu-
las noctes lectum meum; aut cum D. Hieron.
ex Heb. Naturæ faciam per singulas noctes
lectum

Elia in cælum
propter suam
austeritatem
ex hominibus
raptus.

De Sac. pœn.
Angelis non
sunt tradita
claves cali.
Cur?

Psal. 50.
D. Hieron.
Hebr.

Pfal. 6.
D. Hier.

lectum meum, in lacrymarum nimirum pelago. Sic suum dolorem exprimens dicebat. *Turbatus est à furore oculus meus, aur cum eodem D. Hier. Caligavit præ amaritudine oculus meus; quod penè assiduus lacrymis obæcatus sit. Hæc est contritio.*

Isa. 38.

Fuit & contritio illa Regis Ezechiz: *Attenuati sunt oculi mei, suspicientes in excelsum, Domine, vim patior, responde pro me; tantus nimirum inerat cordi dolor, ut loqui non posset. Quid dicam? Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. At quàm pauci ad hoc signum, gradumque perveniunt? Saul dixit: Peccavi, nec tamen pervenit. Antiochus, qui hæc signa transgressus videtur, nequaquam pervenit, misericordiam enim non est consequutus. Tor alii, qui attritionem habebant, non contritionem, ò si hujus Sacramenti beneficio frui potuissent, quot salvi facti essent, qui sunt damnati!*

Nunc duæ lacrymule, attritio est sufficiens dispositio, ut loquitur Concil. Trid. quâ quis accedat ad Sacramentum, & fiat contritus, eique perfectè remittatur peccatum.

Levit. 13.
Luc. 17.
Penitentia & sacramentum magna novi Testamenti gratia.
Levit. 5.

Ad hæc leprosis olim præceptum erat se publicè leprosos clamare, unde illi in Evangelio clamabant à longè: *Iesu præceptor, &c.* Nunc leprosus evangelicus in aurem solius Sacerdotis se ralem sibilare debet.

Olim quisque ex victimarum qualitate, quæ publicè offerebantur, sua propagabat peccata, nunc sat est coram Sacerdote offerat vitulos labiorum suorum; confiteatur, nimirum, peccata sua, &c.

Et tamen quàm multi sunt hodie, qui tam facili, tam suavi Sacramento abutuntur, præ verocundia, præ timore: &c.

2. Reg. 14.

Sunt qui ratò, semel nimirum in anno contendentur, gravante cæsare Caveant, ne ut Absalom, impotententes moriantur. Sine, exerceat peccatorum cæsaries hac impænitens suspenderit.

Luc. 11.
Confessione infensus demon.
Isa. 27.

Erat Iesus ciciens *Demonium, & illud erat mutum.* D. Chryl. & D. Bas. ab effectu nimirum, ne peccator coarctetur. Hinc Illias vocat illud, *Serpentem vestram, & Speranza Scriptura selecta.*

A *serpentem tortuosum.* D. Hieron. ex Hebr. *Serpentem claudentem.*

Meminerint, an fuerit vel initio *serpens claudens.* Confelsine sunt illi peccatum suum? Non. Et unde? Quia *serpens claudens eorum post peccatū clauderat ora,* inquit Greg. O quot hodie in confessione, serpentis operâ, ora concludunt, dum peccatum vel non confitentur, vel excusant, vel palliant, vel extenuant! &c.

Hebr.
Genes. 5.

Pharao post innumera, fere dixerim, peccata, septimaque jam plaga ob suam duritiam excepta, Exod. 9. ad Hebraicū: *Peccavi, inquit, hæc vice, quasi prius non æquè peccaverit, ait Lippom. in catenâ.*

Exod. 9.
Hebr.

Sit nox illa solitaria, nec laude digna. Vbi Gregor. Sunt nonnulli, qui non solum nequaquam desunt, quod faciunt, sed etiâ laudare, & defendere non desinunt. Enimurum dum defenditur culpa, geminatur. Contra quod rectè per quemdam in

Lippom.
Iob 3.
Greg. ibid.

Confessio sit absq; excusatione peccat orit.

Eccl. 21. *Peccasti, non aditeris iterum.* Peccatum quippe peccato adicit, qui malè gesta etiam defendit, & noctem illam solitariam non relinquit, qui culpæ suæ tenebris etiam patrocina defensionis adjungit. Hinc est, quod primus homo de erroris sui nocte requisitus, eandem noctem esse solitariam noluit: quia dum requisitione ad penitentiam vocaretur, ei adminicula excusationis adjunxit, dicens: *Mulier, quam desisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi;* scilicet, excelsus sui vitium in authorem latenter innoxens, ac si diceret: Tu occasionem delinquendi præbuiisti, qui mulierem dedisti. Hinc est, quod hujus erroris ramus in humano genere ex illa nunc usque radice protrahitur, ut quod malè agitur, adhuc etiam defendatur. Dicatur ergo: *Sit nox illa solitaria, nec laude digna;* ac si apertè exoret, dicens: *Culpa, quam fecimus, sola remaneat, ne dum laudatur, & defenditur, in conspectu nos nostri Iudicis multipliciter adstringat.*

Eccl. 21.

Genes. 3.

Non declines cor meum in verba malitias, Psal. 140. *ad excusandas excusationes in peccatis,* ut aliqui veri filii Adam, & Evæ, qui consueverunt sibi tor excusationum folia. Sic, sic multi aded excusationes hæditarunt,

O

Grac. karunt, ut ipsas semper excusationes excusent. Gracus. *Ne praxam praximus in peccatis meis. O quot praxtus! o quot fines sine fine! Ob hoc, propter hoc: Ne praxam praximus.*

1. Reg. 13.

Item 12.

2. Reg. 17.
Davidis confesso pura.

Psal. 40.
August. ib.

Iob. 37.
D. Thom. ib.
Iob recte, & aperit confitebatur.

D. Greg. ib.

Hebr.

Septuag.

Saul o quot praxtus praxit in peccato suo! *Necessitate compulsus, &c. Ut sacrificarem; &c. Ne populus dilaberetur, &c. Percipit populus, (non ego,) &c.* David peccat, ut non excuset, sed ut clarè fateatur peccatum suum! *Peccavi Domino. Quàm abest ab excusationibus! Non reiicit culpam in foeminam se lavantem, non in tentationem, &c. sed in se solum: Peccavi Domino. Nec solum non occultavit; sed, ut ait Ambr., peccatum suum vulgato sermone transmisit, ac deploravit.*

Sana, sana animam meam, quia peccavi tibi. Hoc est, interprete Augustino: In factis meis, in peccatis meis, non accuso fortunam, non dico, Hoc mihi facit fatûs; non dico: Adulterum me fecit Venus, & latronem me fecit Mars, & avarum me fecit Saturnus. *Ego dixi: Domine, misere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi.* q. d. nullis ambagibus, nullis excusationibus peccatum involvo, sed ego, ego, qui commisi, ego aperio, & confiteor.

Iob: *Si abscondi quasi homo peccatum meum, & celavi in sinu meo iniquitatem.* Ubi D. Thom. *Quasi homo*, id est, sicut homines facere solent, peccatum indebitè negando, vel excusando, vel aliquibus astutiis palliando. Usitatum enim generis humani vitium est, inquit Gregor., & latendo peccatum committere, & commissum negando abscondere, & convictum defendendo multiplicare. Hebr. *Si abscondi quasi Adam peccatum meum.* q. d. nunquam mihi consui folia excusationum, et si filius Adæ, eavi à culpâ hereditaria. *Si abscondi quasi Adam peccatum meum.* D. Greg. legit: *Si abscondi quasi debili peccatum meum.* Melius dici non poterat. O quam debilis ille, qui non valet confiteri peccatum! Sept. *Quod si & cum non sponte peccassem, abscondi peccatum meum, non exprovi turbam multitudinis, ut non enarrem coram eis.* Du. notabilia in hac Sept. lectione. Quid sibi vult: *Et cum non sponte*

peccassem? Peccare non sponte, hoc est, non ita deliberatè: vel primos motus, qui satis involuntarii sunt, vel primas cuiusque materiae malas cogitationes assignabam, clarè, distinctè. Sed coram quo? Coram multitudine, coram populo culpam dicebam. Miratur hanc humilitatem Chryl. Qui rectè factorum, inquit, nullum testem: quærebat, errorum eundem esse confictos optabat. Eadem admiratione Gregor. Videatur, ait, vir iste cuiuslibet magnus in virtutibus suis: Mihi certe sublimis apparet etiam in peccatis suis. Mirentur in eo, qui volunt, integritatem iustitiæ, mirentur viscera pietatis: Ego in eo non minus admiror confessionem humillimam peccatorum, quam tot sublimia gesta virtutum. Hæc, hæc sunt veræ humilitatis testimonia, & iniquitatem suam cognoscere, & cognitam voce confessionis aperire.

Non abscondi quasi homo peccatum meum. Legit Cajet. *Non abscondi, quasi hominem, peccatum meum; hoc est, eo modo, quo homines in latibus abscondunt hominem.*

Quia tenebra non obscurabuntur à te. vel ut Felix transfert: *Tenebra non habent te.* ut Felix apud te; aut ut legit D. Aug. *Tenebra non obtenebrabuntur à te; & subdit: Tu ergo noli tenebrare tenebras tuas, & Deo illas non tenebrat, sed magis illuminat. Deus mens, illumina tenebras meas. Qui autem tenebrat tenebras suas? Homines mali, homines perversi, cum peccant, utique tenebrae sunt, dum non confitentur peccata sua, sed in super defendunt, ut hi tenebrat tenebras suas. Si ergo peccasti, in tenebris es, sed confitendo tenebras tuas, mereberis illuminari tenebras tuas: descendo autem tenebras tuas, tenebraberis tenebris tuis. Et quando evades à duplicibus tenebris, qui in simplicibus laborabas? &c.*

Abconde, ut liber, peccatum tuum, semper tamen apparebit, & foras erumpet. Tulit Achan regulam auream, &c. *Abcondi* inquit, in terra contra medium tabernaculi mei, argentum, & fossa humo operui. At regula erat, aut lingua, ut alii transferunt,

tant, seipsam detegens, latere non potuit.

Tegit illa prae verecundia lapsus, nec ipsi matri fidit, sed non multo post, hunc ipsum, doloribus attestantibus, ut ait Ruppert, clamando aperit. Osee 13. Colligata est iniquitas Ephraim, absconditum est peccatum ejus, dolores parturientis venient ei. Tunc clamabit, cum scilicet doloribus mortis circumdata. Confessarium quaerit.

Osee 13.

Amos 8. Iudic. 11.

Hebr.

Peccata obnubere quam familiari homini! Exod. 23.

Genes. 18. Mulieres procliviter negant suam errata.

3. Reg. 3.

Zac. 5.

3. Reg. 15. Hebr.

A ingredi de parte Afa, Medici, vel sanantis, Regis Iuda, Hebr. confessionis.

Aperi aperi os tuum, mure, & discerne, quod Prov 31 justum est, & judica.

Aperite os spelunca, & educite quinque Iosue 10. Reges qui in ea latitant, Regem Ierusalem, qui beatum, ac pacificum, seseque jam Deo fruente superbe jactat, superbiam scilicet. Regem Jerimoth, Hebr. ebrietate, gulam videlicet. Regem Lachis. Hebr. sibi virum, avaritiam, qua sibi sola est. Regem Hebron, Hebr. conjugium & Regem Eglon, vitulum maroris, iracundiam.

B Ideo artificiosa Confessarii charitas requiritur, ut obstetricante manu educat colubrum tortuosum, ne nimia rigiditate claudat ora confiteantium.

Obstetrix illa Zaræ eductum brachium constrinxit, unde infantulus retrahens manum primogenituram perdidit. Peccator ille mali operis manum educit, tu rigidè stringis: ille retrahit manum, obmutescit, dimidiat confessionem, perdit primogenituram.

Sunt qui impatienter nequeunt tolerare peccatorem foetorem, unde mox nasum obturant. O quam parum obsecraverunt actiones Christi! Dicit illi Martha: Ecce, et quadrivianus est. At Christus: Tollite lapidem. Foetet, Domine. Tunc Dominus super os ipsum foetentis sepulcri: Lazare, veni foras. Sic, sic patienter audiendi sunt sine nausæa peccatores. Quod perditori foetet, non foetet Creatori. Quod horret alieni operis everfors, amator sui operis non abhorret. Sic Chrysostomus.

Unde caveat, quæso, Sacerdos, ne acerba nimis increpatione, torvoque vultu conturbet confitentem, & vulnus, quod leni fori curandum est, durius contremans, exasperet, ac suppurare faciat, ne forte & ipsi contingat, quod in Vitis Patrum quidam seni quondam contigisse fertur, qui cum adolescentem Monachum, qui impuras passus erat cogitationes audisset, immoderatè reprehensione propè ad desperationem computlit, indignum Monachi nomine contestans, cujus pectus impudicis cogitationibus patere potuerit. Sed mox ipse

C scoldendi, & excusandi peccatum, ut nec homines spirituales satis ab eà cavere sciunt. A iron constat vitulum aureum, & ait ad Moysen: Projeci aurum in ignem, & egressus est hic vitulus. Ex se, & casu? O exultationes!

Quid, quod hæc proprietas maximè in mulieribus est, ut inducat eas ad negandum, quod impossibile est negare? Angeli viderant Saram ridentem. Cur risisti? Non risi, inquit. Viderunt Angeli, & negas? Proprietas est mulierum, quæ non videntur induci posse ad dicendum, peccavi.

D Ipsæ meretrices, quæ nesciant erubescere, mirum certe verecundantur peccata confiteri. Meminerint duarum illarum coram Rege Salomone. Quid sibi illa voluit, filium præfocatum dum alteri supposuit, & vivum abstulit? Non catero filio? Nequaquam, quia mox divisioni subscripsit. Sed quid sibi voluit? Præfocationem illam contegere, ne diceretur filium præfocasse.

E Massa plumbea injecta in os mulieris, &c. Et illud erat mutum, &c.

Consilium impii illius Baasa, Hebr. compressionis, ædificare Rama, Hebr. excelsum, vel sublimem; arduam videlicet rem, ut non posset quispiam egredi, vel

Confessarii sint indulgentes erga peccatores. Gen. 38.

Non sint nasum obturant. Ioan. 11.

Chrysostomus.

Non subaustri, ac terri.

In Vit. Pat. p. 2. Indiscretè quidam alieni tentationibus non compatiens, eisdem ipse tentationibus urgetur.

justo Dei iudicio eadem tentatione tam vehementer inquietari cepit, ut & hic senex, sicut & ille juvenis, iam ad seculum redire secum in animo versaret. Ceterum sapientia, ac sanctitate præditus Apollo Abbas, juvenem vultu demissum cernens, cum tristitiæ causam didicisset, blanditer consolatus est, docens, non esse malum, fœdâ cogitatione impugnari, sed vinci: nam se quoque idem sæpè passum, Deo tamen adjuvante, nunquam succubuisse. Deinde senem, iam relicto, in quietatem egerat, tugurio, vagum, profugumque ad se advocans, ut rediret, admovit, & iam suam expertus imbecillitatem, alienæ misereri disceret, non irasci. Post hæc pro illo precatus, tentationem oratione abegit. Improvidus igitur iste confessionis auditor nonne & se, & confidentem perditum ille? Nonne cæcus cæcum dicens, ambo in foveam corruissent, nisi Apollo Domini miserantis nutu manum suam utrique supposuisset, memor verbi illius: Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu tenteris?

Gal. 6.

Deut. 23.
Hebr.
Hugo Card.
Hebr.

Non abominaberis Idumæum (Hebr. terrenum sanguinem) quia frater tuus est, id est, consanguineus. Sic Hugo Card. nec Egyptium (Heb. tribulatum, angustiatum.) Quia (& tu aliquando) advena fuisti in terra eius (in iisdem forsitan, aut gravioribus peccatorum angustiiis constitutus.)

Is. 7.
Confessarii
perfecti forma
Iosue.

Vt Iosue formam perfecti Confessoris expressit: Fili (Achan) da gloriam Domino Deo Israel, & confiteri, indica mihi, quid feceris, & ne abscondas. Ut blandâ, & sua vi compellatione conclusum, & absconditum peccatum educit! Verè, ait, ego peccavi Domino Deo Israel, & sic feci. Quâ confessione recentiores ajunt Achan fuisse silvatum pro cœnâ recipientem eam lapidationem, & concremationem. Vnde nostra confessio, quàm suavior sit, satis aperte Ille enim confessus est & lapidibus obitus, & concrematus: nos si confiteamur, non lapidamur, sed è contrario, si non confiteamur, lapidamur, & concrematur. Iude etiam confundi-

Confessione sua
salvatus Achan
Cijet.
Abul.
Mafius Serat.
ibid.
Confessio nostra
suavissima.

mur, quòd est ille esset lapidibus obruentus (quod & sciebat) per confessionem tamen dedit gloriam Deo: Hos, qui nisi confiteamur, lapidibus obruemur, non tamen confitemur, &c. O quàm Dei benignitate, ac pietate abutimur!

Ite, ergo, ite, ostendite vos Sacerdotibus. Vos totos videlicet Omnes nos, dicebat Apost. 2. Cor. 3: manifestari oportet ante tribunal Christi. Verè, verè Christi tribunal, ejusdem Vicarii sedes: Omnes nos. Si omnes, inquit Tertul. & totos: si totos, & interiores, & exteriores, tam animas, quàm corpora, sensus nimirum. Theod, non fuit, sed manifestari. Sufficit hoc ad eos, qui mala sua non sentiunt, admodos, ut suorum peccatorum vulneribus medeantur; ut non fiant manifesta omnibus. Manifesta ergo, & non manifestabuntur. Sed qualiter manifestari? Græcè, Per lucidos, sine transparentes esse oportet ad instar corporis diaphani, ut referat unusquisque, quæ gessit.

David: Dixi: Confitebor adversum me in justitiam meam Domino. Dixi Hugo Card. ibidem ex præhabita deliberatione: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Exercitabar, & scopiebam spiritum meum. Campeus? Excutebam spiritum meum. Hebr. Scrutabatur sese spiritus meus. Chald. Investigabat. Sept. Sarriebam Euthymius: Foditabam spiritum meum. Nihil invenio, inquit ille: Excute, scrutare, investiga, sarri, fodi. Fode, fode parietem. scrutare ad lucernulam per cordis tenebras, ac latibula.

Dixi: Confitebor, Hugo Card. id est, si mulcorde, & ore fatebor. Non est enim confessio bona quomodo insistentium in confessione, five excusando, five accusando. Pro animatua non confundaris dicere verum. Item debet esse accusatoria. Vnde dicit: Adversum me. Iustus in principio, &c. Adversum me, non adversum Deum, ut Adam: non adversum fatum, ut Astronimus: non adversum Diabolum, ut populus stultus. Sed adversum me, ut David. Ego sum, qui peccavi, & ego inique egi. Injustitiam meam. Peccata enim debemus confiteri, sicut Publicanus, non justitiam, ut Phariseus. Sic faciunt hypocritæ in confessione: celant peccata, & bona dicunt. Significati per

Tertul. l. d. resur. car. Theod. ib.

Græc.

Psal. 31.
Hug. Card. ibid.

Isa. 28.
Psal. 76.
Campen.
Hebr.
Chald.
Septuag.
Euthym.
Ezech. 8.

Confessio bona quomodo insistentium

Prov. 18.

2. Reg. 24.

Luc. 18.

Genes. 27.

per

per Iacob, cuius mater pelliculas hordorum circumdedit manibus ejus, & collinuda protexit. Sic mater eorum, id est, vana gloria, quæ pascit eos, opera pœnitentie prætendit exterius. Et talibus, quando veniunt ad confessionem, posset dicere Sacerdos, si bene palparet eos: *Vox quidem, vox Iacob est, sed manus, manus sunt Esau.* Item dicit non quancunque iniustitiam, sed meam, non alienam: sicut multi faciunt, qui aliorum peccata vel oblique dicunt, vel directè, cum sua deberent dicere: *Mulier, quam dedisti mihi, dixit Adam, dedit mihi deligno, & comedi.* q. d. Ipsa me fecit peccare, & tu ipse, qui dedisti mihi eam. Et retorquent quidam iniquitatem in Diabolum, ut qui dicunt: Diabolus decepit me: quidam in proximum, ut dictum est: quidam in Deum, qui dicunt, se peccasse, Deo permittente, vel dicunt, se esse talis complexionis, aut constellationis, quòd non possunt abstinere à peccato. Sed, qui bene vult confiteri, dicit, iniustitiam esse suam: quia liberum arbitrium habet, quod nisi confiteri, non peccabit. Unde dicit August. super illud Psalm. *Ego dixi: Domine, miserere mei: sana animam meam, quia peccavi tibi.* Edo, ego, non fatum, non fortuna, non Diabolus. Item debet esse confessio satisfactoria, id est, cum proposito emendandi. Unde bene addit, *Domine, id est, ad honorem Domini, scilicet, ut serviam ei de cætero.* Unde Iosue 7. *Fili, da gloriam Deo Israel, & confitere, utq; iudica mihi, quid feceris.* Ex his autem omnibus sequitur confessio peccati, unde sequitur: *Et tu remisisti impietatem peccati mei.*

Ea certè optimæ confessionis forma: *Surgam, & ibo ad Patrem meum.* Surgam per pœnitentiam, inquit hoc loco Hugo Card. qui jacui per culpam, & ignaviam in grabato malæ voluptatis. *Et ibo fide, & opere ad Patrem meum Christum, ejusque Vicarium.* Quàm bonum, Christi Vicarium, & Confessarium putare patrem? Et dicam ei, *Pater, peccavi in celum, &c.* Sic sic ad Confessarium eundem: sic emendanda peccata.

O quàm ab hoc pœnitente longè ab-

sunt, qui verecundantur sese peccatores asserere! Hos apud Climacum ille, quo de jam dicam, confundet.

Contigit, ait, quendam ex prædali ordine ad monasticam conversationem accedere, quem Abbas ejusdem Monasterii Alexandria ad contemplationem ejus institutionis, confiteri paratæ erat in loco, iussit per septem dies cum quiete persui. Post septem verò dies Pastor eum seorsum ad se vocans, interrogat, & an sibi cum ipsis cohabitare placeret, explorat. Cum verò manifestè conspexisset, ipsum morari velle, cum omni integritate rursus interrogat, quid incongruum, aut inhonestum ab eo factum fuisset in mundo. Igitur ut vidit ipsum ad verbum simul universa confitentem, iterum tentans, dixit ad eum: Volo te hoc coram universâ fraternitate populare. Ille verò verè suum odiens peccatum, & omnem confusionem contemnens, indubitanter spondit: Etiam, si vis, ait, in medio Alexandria civitatis. Deinde congregat Pastor universas in Ecclesia Dominicas oves, numero ducentas triginta, & divina perfectæ Synaxi, in die Dominica, post Evangelii complementum, induci coram omnibus facit illum sine querelâ obnoxium, à quibusdam ex Fratribus tractum, & temperatè percussum, manibusque retrò vincitum, & ethiopi sacco vestitum, aspersumq; pulvere caput habentem, ita quòd ex ipsâ etiam contemplatione confestim commutaverit in plañctum, & ejulatum universos stupore repletos, non enim aliquis noveat, quod fiebat. Deinde cum ad Ecclesie portas propè venisset, sanctum illud benigni Iudicis caput clamat ad eum magna voce: *Sto, indignus nanque es ingressu in hæc sancta.* Strupectus est igitur super Pastoris ex Sanctuario ad ipsum illatâ voce, existimavit enim secundum quòd Fratres certificavit novissimè sacramentis, non hominis vocem, sed tonitruum se audivisse. Procidit quidem continuò in faciem tremefactus, & totus timore conterritus, terræque prostratus, pavementum lacrymis irrigabat.

O 3.

Per 7.

*Confessionis
ad mirandam
suspendum
exemplum,*

*Quanta huius
fuerit virtus
contritionis.*

Permittitur iterum, admirabili Medico salarem ipsius in universum negotiantem, & formam salutis, & efficacis humilitatis omnibus exhibente, dicere omnia ab ipso acta specificè coram cunctis, qui cum pavore universa confitebatur per singula omnium auditui peregrina, non solum corporalia secundum naturam, & præter naturam in rationabilibus, & etiam in irrationabilibus animalibus commissa: Verum quoque & usque ad veneficia, & homicidia, quæ audire, vel scripto tradere non est fas. Igitur confessum illum tonderi permittit, atque cum Fratribus numerari, sapientiam verò illius Sancti admiratus, seorsum ipsum interrogavi, cujus rei gratiâ tale peregrinum spectaculum peregrisset. At qui verè Medicus erat: Duorum istorum gratiâ, ait: Primò quidem, ut confessum præsentem confusionem à futura commutarem. Quod & factum est, non enim surrexit à pavimento, & Frater Ioannes, quousque omnium indulgentiam est sortitus. Et neque difficile credas, nam aliquis illic existentium Fratrum in me confidens, dixit: Quia horribilem vidi quendam chartam tenentem scriptam, & calamum, & quando peccata, inquit, prostratus iste dicebat, ipsam ille calamo cancellabat, & consequenter, Dixi enim, ait: Confitebor adversum me in iustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Secundum verò est, quoniam quosdam possideo non confessas offensiones habentes. Illos igitur per hunc exhortabor ad confessionem, sine qua nullus indulgentiam sortitur.

*Quòd Deus utitur misericordiâ
magis quam iustitiâ.*

PVNCTVM XXVI.

Tandem facit ad efficaciora motiva fiduciæ, Deum semper usum esse misericordiam magis, quam iustitiâ. Deus æqualiter infinitus est in attributis, quæ

cum ipso, qui infinitus est, identificantur: plures tamen sunt misericordiam effectus, quam iustitiâ. Quod dixit S. Iacobus. 2. Iacobus: Super exultat misericordia iudicium. Græc. Gloriatur, seu exultat misericordia adversus iudicium, id est, vincit, & superat, q. 105. in nimirum quantum ad effectus, ut D. August. declarat.

Hinc misereri, & parere dicitur opus Dei punienti. Sic Isai instrumenta Dei punire alienum opus ab eo. Vi faceret opus suum (misereri) alienum opus propria nulla eius irasci, & punire ut operetur opus suum, habet. peregrinum opus eius ab eo. Vultis videre, Isa. 28. quam peregrinum?

Volebat quondam secare, ac radere, nec novaculam unam habebat. Unde illam, quæso, habuisse putatis? In novaculam conductam, inquit Propheta. Verum qui fieri potest, ut in domo Dei non sit gladius, qui radat, opusque sit novaculam conducere? Alienum opus eius.

Hinc est, quòd ubi in Scriptura sic absolute dicitur Deo: Fac, sine alio additamento, per antonomasiam subauditur, misericordiam. Attende, Domine, & fac, id est, misericordiam. Si iniquitates responderint nobis, Domine, fac propter nomen tuum, id est, propter nomen tuum fac nobiscum misericordiam tuam. Laudate, Isai. 44. cali, quoniam Dominus fecit, supple, misericordiam. Fac cum servo, quid? declarat ipsemet, secundam misericordiam tuam. Vt faceret opus suum.

Cum sermo est de misericordiâ, mensurarum quidem sit sermo, sed quæ terminum non habent. Edificabitur civitas Domini, & exiit ultra normam mensura. In omnem terram exiit sonus eorum. Heb. Exiit linea, seu norma eorum, hoc est in fundatione suæ Ecclesiæ non est usus mensurâ, aut lineâ terminatâ, sed lineam protraxit infinitam, ut omnibus scilicet communicaret gratiam Evangelii. Sed cum sermo est de iustitiâ, omnia strictè, & cum mensuris. Pondus, & statera, iustitia Domini. Ponam in pondere iudicium, & mensuram iudicabis eam; hoc est, examinationis mensuris, ac inter se collatis, q. d. Idem 27. mensuremus cum hac, mensuremus cum illâ, ad amissum, & c.

Cogi-